

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (J.Z.C.M. Tielen) over de brief van 17 juni 2025 inzake Aanpassing wet- en regelgeving gesloten jeugdhulp (Kamerstuk 31 839, nr. 1091).

De voorzitter van de commissie,  
Mohandis

Adjunct-griffier van de commissie,  
Sjerp

## **Inhoudsopgave**

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
  - Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie**
  - Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie**
  - Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie**
  - Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie**
  - Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie**
  - Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie**
- II. Reactie van de Staatssecretaris**

### **I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**

#### **Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie**

De leden van de PVV-fractie hebben met enige verbazing kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over de voorgestelde aanpassing van de wet- en regelgeving inzake gesloten jeugdhulp. Genoemde leden hebben hierover enkele vragen.

De leden van de PVV-fractie zijn blij dat er eindelijk gewerkt wordt aan een wettelijke basis voor het insluiten van jongeren die 's nachts een gevaar vormen voor anderen. Tegelijkertijd hebben instellingen dus maandenlang moeten handelen in strijd met de wet. Zijn er situaties bekend waarbij dit negatieve gevolgen of consequenties heeft gehad voor de betrokken jeugdigen of personeel? Waarom is dit niet eerder opgelost?

De Staatssecretaris spreekt herhaaldelijk over de rechtspositie van de ingesloten jongeren. Maar hoe zit het met de rechtspositie van de jongeren die 's nachts worden lastiggevallen, geïntimideerd of zelfs seksueel benaderd door deze probleemjongeren?

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) heeft zes instellingen onder verscherpt toezicht gesteld en drie om verbeterplannen gevraagd. Maar nergens in deze brief staat iets over sancties, zoals financiële kortingen, sluiting of onder curatele stellen. Waarom wordt falen in de jeugdzorg keer op keer beloond met geduld en zachte woorden? Verschillende instellingen, zoals bijvoorbeeld Levvel, weigeren om insluitingsruimtes te realiseren uit principe. De leden van de PVV-fractie vragen de Staatssecretaris, sinds wanneer gaan ideologische dogma's boven veiligheid. De IGJ heeft de jeugdhulpaanbieder Levvel in december 2024 voor de duur van zes maanden onder verscherpt toezicht gesteld, wat is op dit moment de status? Genoemde leden ontvangen graag een update over de actuele situatie bij Levvel.

De Staatssecretaris erkent dat een kleine groep jongeren met een «hoog forensisch profiel» verantwoordelijk is voor veel onveiligheid. Waarom zitten deze jongeren nog steeds in de reguliere gesloten jeugdzorg, en niet in een justitiële jeugdinrichting met passend toezicht en beveiliging?

Kan de Staatssecretaris garanderen dat met deze wetsaanpassing alle instellingen voortaan voldoen aan de wettelijke eisen? En wat gebeurt er als ze dat weer niet doen?

De leden van de PVV-fractie roepen de Staatssecretaris op om te stoppen met het pampere van probleemjongeren en prioriteit te geven aan de veiligheid van personeel en jongeren die zich wel aan de regels houden. Is de Staatssecretaris daartoe bereid?

### **Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie**

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie danken de Staatssecretaris voor de uitgebreide toelichting per brief over het voornemen om de wet- en regelgeving gesloten jeugdhulp aan te passen. Wel hebben zij hier nog wat vragen over.

Graag horen deze leden of de voorgenomen maatregelen ook zijn afgestemd met ervaringsdeskundigen en vertegenwoordigers van jongeren in de jeugdzorg en met kinderrechtenorganisaties en de Kinderombudsman? Zo ja, wat is er besproken en wat is hun oordeel over de voorgenomen maatregelen? Is de Staatssecretaris voornemens om een kinderrechtentoets uit te voeren voor deze wet? Deze leden zijn namelijk van mening dat dit voorstel zich bij uitstek hiervoor leent.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen dat in de praktijk is gebleken dat niet alle aanbieders van gesloten jeugdhulp erin geslaagd zijn om volledig aan de wet gesloten rechtspositie jeugdhulp te voldoen, die per 1 januari 2024 is ingevoerd. Dit bleek ook uit eerdere bevindingen van het European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CTP) en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Kan de Staatssecretaris duiden waarom het de ene aanbieder wel lukt om aan de wet te voldoen en de andere aanbieder niet? Welk soort aanbieders lukt het wel en welke niet? Heeft dit ook een relatie met de personeelstekorten in de jeugdzorg? Zo ja, in hoeverre verhoudt dit zich tot de woorden van uw ambtsvoorganger in het debat over de behandeling van de Wet rechtspositie gesloten Jeugdzorg die stelde dat het personeelstekort niet helpt bij het voorkomen van vrijheidsbeperkende maatregelen, maar daarbij aangaf «Tegelijkertijd zeg ik er nog maar eens heel duidelijk bij dat het personeelstekort as such geen reden mag zijn voor een vrijheidsbeperkende maatregel.»

De IGJ heeft zes aanbieders onder verscherpt toezicht geplaatst, dit zijn niet alle aanbieders. Op welke manier rechtvaardigt de Staatssecretaris de conclusie dat de aanpassing van de gehele wet- en regelgeving nu noodzakelijk is? Is er ook gekeken naar het advies<sup>1</sup> dat de Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming eerder heeft gegeven om de drie wetten (hoofdstuk 6 jeugdwet, de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg en de Wet zorg en dwang) te harmoniseren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom is besloten dat niet te doen?

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie lezen<sup>2</sup> dat het verscherpt toezicht eind juni is beëindigd, in afwachting van het aangekondigde wetstraject van de regering. In hoeverre wordt bij deze aanbieders nog wel vinger aan de pols gehouden op de geconstateerde tekortkomingen? Een wetstraject duurt immers vaak nog wel een tijd, op welke manier blijft de inspectie betrokken bij de aanbieders? Genoemde leden lezen dat de inspectie speciale aandacht zal hebben voor de ervaringen van jongeren

---

<sup>1</sup> Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming, 13 november 2023, Advies: Vrijheidsbeperkende maatregelen in de open residentiële jeugdhulp? | Nieuwsbericht | Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming.

<sup>2</sup> Inspectie Jeugdgezondheidszorg en Zorg, 26 juni 2025, Verscherpt toezicht 6 JeugdzorgPlus-aanbieders beëindigd | Nieuwsbericht | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

die er verblijven, waaruit zal deze speciale aandacht bestaan? Op welke manier is de input van jongeren die zelf in gesloten jeugdzorg verblijven meegenomen bij dit voornemen om de wet aan te passen? Wat voor input gaven deze jongeren mee?

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie begrijpen de dilemma's waar de aanbieders in de praktijk tegenaan lopen, onder meer op het gebied van veiligheid voor andere jeugdigen en medewerkers. Deze leden vragen of dit moet leiden tot een aanpassing van de gehele wetgeving of dat er sneller gewerkt moet worden aan een passend aanbod en regelgeving voor bijvoorbeeld de forensische doelgroep in de gesloten jeugdhulp. Hoe kijkt de Staatssecretaris hiernaar? Wanneer zal het onderzoek naar de forensische doelgroep in de gesloten jeugdhulp worden opgeleverd? En wanneer het zorginhoudelijk kader dat voor deze doelgroep wordt ontwikkeld?

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie zijn ook benieuwd of de Staatssecretaris het risico ziet van een «slippery slope»? Hoe wordt gezorgd dat het «nee, tenzij» blijft? Op welke manier wordt dit gecontroleerd en gemonitord? Hoe wordt «gedrag van een jeugdige dat een ernstig gevaar vormt voor de gezondheid of de veiligheid van een andere jeugdige» gedefinieerd? Om wat voor gedrag gaat het dan? Is er altijd een gedragskundige aanwezig die goedkeuring kan geven aan de maatregel in dit soort (nood)situaties? Is dat bijvoorbeeld 's nachts ook het geval?

Genoemde leden lezen dat de aanbieder de mogelijkheid van meer nabijheid en extra personeel eerst moet bezien. Hoe ziet de Staatssecretaris dit voor zich? Waar moet de aanbieder dit extra personeel vandaan halen? Op welke manier wordt personeel geschoold in het toepassen en vooral ook het voorkomen van vrijheidsbeperkende maatregelen? Op welke manier wordt personeel geschoold in het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen zonder pijn? Deze leden lezen ook in de brief dat de maatregel moet worden opgenomen in het hulpverleningsplan. Hoe kijkt de Staatssecretaris naar de reactie<sup>3</sup> van Mariëlle Bruning hierop, waarin ze het geen goed idee vindt om het «opsluiten» vast te leggen in het hulpplan van jongeren? Heeft de Staatssecretaris een beeld in hoeverre het hulpverleningsplan daadwerkelijk zoveel mogelijk met ouders en jongeren wordt opgesteld zoals het amendement Westerveld<sup>4</sup> op de wet beoogde? Gebeurt dit overal op een goede manier? Wordt dit gemonitord en zo ja, door wie? Wat gebeurt er als een jongere zelf niet instemt met deze maatregel in het hulpverleningsplan?

### **Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie**

De leden van de VVD-fractie lezen dat op dit moment de eisen voor een insluitingsruimte en voor een ruimte waar jongeren op eigen verzoek verblijven, dezelfde zijn. Dit kan dezelfde ruimte zijn. Wat gebeurt er onder de huidige regelgeving in de praktijk als er één ruimte is die voor beide doeleinden gebruikt wordt, waar een jongere vrijwillig en een jongere verplicht in moet verblijven?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Staatssecretaris voornemens is om onder specifieke omstandigheden toe te staan dat de deur van de eigen kamer gedurende de nachtelijke uren op slot gaat. Kan de Staatssecretaris aangeven welke omstandigheden zij onderscheidt die hiertoe

<sup>3</sup> Trouw, 11 juli 2025, Jeugdzorg mag jongeren weer opsluiten, als het aan het kabinet ligt. «Dit is schadelijk» | Trouw.

<sup>4</sup> Kamerstuk 35 771, nr. 15. Wijziging van diverse wetten in verband met zwijgbedingen in jeugdzorg, zorg en ondersteuning | Tweede Kamer der Staten-Generaal.

aanleiding geven? Kan zij toelichten wanneer een jongere een dusdanig groot gevaar oplevert voor anderen, dat dit nachtelijke insluiting rechtvaardigt?

### **Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie**

De leden van de D66-fractie danken de Staatssecretaris voor de uitgebreide en zorgvuldige toelichting op de voorgenomen aanpassingen van de Jeugdwet en het Besluit Jeugdwet met betrekking tot de gesloten jeugdhulp. De transformatie van de gesloten jeugdhulp naar een kleinschalige, menswaardige en zo'n vrijheidsbeperkend-mogelijke vorm van zorg vraagt om blijvende aandacht, zorgvuldigheid en dialoog.

Deze leden onderstrepen het belang van een veilige en gezonde omgeving voor zowel de jeugdigen als de professionals in de gesloten jeugdhulpinstellingen. De praktijk laat zien dat professionals in moeilijke situaties terechtkomen waarin veiligheid, rechtspositie en goede zorg in balans moeten worden gebracht. Juist daarom is het essentieel dat zij kunnen opereren binnen heldere juridische kaders, die hen richting en bescherming bieden in het maken van zorgvuldige afwegingen.

Tegelijkertijd maken deze leden zich ernstige zorgen over recente signalen van het gebruik van pijnprikkels in zowel gesloten als open jeugdzorginstellingen, zoals het «bokkenpootje» en het «vlindertje». Het toepassen van deze fysiek pijnlijke dwangmiddelen is onacceptabel en in strijd met de uitgangspunten van menswaardige jeugdhulp. Het feit dat deze praktijken – ondanks eerdere rapportages en inspectietoezicht – nog steeds voorkomen, maakt duidelijk dat wettelijke kaders alleen niet voldoende zijn. Het vraagt ook om een cultuurverandering, stevige normstelling en structurele investeringen in personeel, scholing en toezicht. Deze leden vragen de Staatssecretaris of het tegengaan van deze uitwassen expliciet en effectief kan worden meegenomen in zowel het wetsvoorstel als het toezicht daarop.

Daarnaast wijzen de leden van de D66-fractie op het feit dat er de afgelopen jaren uitgebreid onderzoek is gedaan naar structurele knelpunten in de jeugdzorg, met stevige rapporten zoals dat van de commissie-Hendriks en anderen. Veel aanbevelingen uit die rapporten zijn nog steeds actueel, maar tot op heden te beperkt opgepakt. Genoemde leden roepen de Staatssecretaris op om deze bestaande inzichten serieus te betrekken bij het wetstraject. Veel van de benodigde verbeteringen zijn niet nieuw, maar wachten nog altijd op implementatie.

Ook vragen de leden van de D66-fractie aandacht voor de uitvoerbaarheid van het voorgenomen beleid met het huidige personeelsbestand. Recent werd opnieuw een jeugdinstelling onder verscherpt toezicht geplaatst, waar sprake was van valse cv's en ernstig disfunctioneren. Ook breder geldt dat medewerkers vaak jong en relatief onervaren zijn, terwijl zij worden geconfronteerd met jongeren die complexe en ingrijpende ervaringen meebrengen. Deze leden vragen de Staatssecretaris hoe zij in personeelsbeleid, aanname en ondersteuning stuurt op het aantrekken en behouden van gekwalificeerde professionals, die toegerust zijn om in deze intensieve context zorg te bieden.

De leden van de D66-fractie constateren dat er op onderdelen nog uiteenlopende zienswijzen bestaan over de voorgenomen wetswijziging. Deze verdeeldheid onder veldpartijen laat zien hoe gevoelig dit onderwerp ligt en hoe belangrijk het is dat alle betrokkenen zich gehoord weten in dit proces. Deze leden roepen de Staatssecretaris op om het gesprek met alle veldpartijen – inclusief aanbieders, beroepsverenigingen, jongerenorgani-

saties en inspectie – voort te zetten en hun zorgen nadrukkelijk mee te nemen bij de uitwerking van het wetsvoorstel. Juist door hun signalen serieus te nemen, kunnen knelpunten worden ondervangen en kan recht worden gedaan aan de complexe werkelijkheid waarin hulpverleners opereren.

De leden van de D66-fractie vragen de Staatssecretaris om de Kamer tijdig en herhaaldelijk te informeren over de voortgang van dit traject, inclusief de resultaten van het overleg met veldpartijen en de uitkomsten van lopende onderzoeken, zoals dat naar de forensische doelgroep. Daarmee wordt de Kamer in staat gesteld om het wetgevingsproces op een zorgvuldige manier te volgen, te evalueren en waar nodig bij te sturen, zodat de uiteindelijke regelgeving recht doet aan zowel de rechtspositie van jeugdigen als aan het professioneel handelen van hulpverleners.

De leden van de D66-fractie zien de verdere uitwerking van het wetsvoorstel met belangstelling tegemoet.

### **Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie**

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris waarin wordt voorgesteld om op twee punten de wet- en regelgeving voor gesloten jeugdhulp aan te passen. Dat is in de eerste plaats om een wettelijke basis te introduceren voor het 's nachts in de eigen kamer insluiten van jeugdigen van wie het gedrag een ernstig gevaar kan zijn voor andere jeugdigen en medewerkers. In de tweede plaats is een aanpassing in het Besluit Jeugdwet noodzakelijk om ervoor te zorgen dat ook de aanbieders van kleinschalig georganiseerde gesloten jeugdhulp kunnen voldoen aan de eisen voor een afzonderlijke en veilige ruimte waar jeugdigen op eigen verzoek kunnen verblijven. Genoemde leden maken graag van de gelegenheid gebruik enkele aanvullende vragen te stellen.

De Wet rechtspositie gesloten jeugdhulp is op 1 januari 2024 in werking getreden. Doelstellingen van deze wet zijn het verbeteren van de rechtspositie van jeugdigen in de gesloten jeugdhulp en het verminderen van het gebruik van vrijheidsbeperkende maatregelen. In hoeverre zou met bovengenoemde aanpassingen nog worden voldaan aan het nee «tenzij-beginsel»? De leden van de CDA-fractie begrijpen dat de situatie voor andere jeugdigen en medewerkers «zo veilig mogelijk» moet zijn en vragen hoe vaak, sinds 1 januari 2024, de situatie voor is gekomen dat het noodzakelijk was de slaapkamerdeur te sluiten.

Vervolgens stelt de Staatssecretaris ook dat er in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid een onderzoek loopt naar de forensische doelgroep in de gesloten jeugdhulp. Daarnaast ontwikkelt het Landelijk Programmteam Transformatie gesloten jeugdhulp een zorginhoudelijk kader voor de forensische doelgroep. En aanbieders moeten ervoor zorgen dat hun medewerkers vakbekwaam zijn en blijven in het voorkomen dat vrijheidsbeperkende maatregelen nodig zijn. Hoe verhouden deze bovengenoemde maatregelen zich tot de voorgestelde wetswijziging? Blijkbaar gaat de Staatssecretaris ervan uit dat deze maatregelen niet voldoende zijn en er aanpassing van de wetgeving nodig is. Waaruit blijkt dit?

### **Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie**

De leden van de ChristenUnie-fractie maken van de gelegenheid gebruik om enkele vragen te stellen over de voorgenomen aanpassing van wet- en regelgeving rond gesloten jeugdhulp.

Ten aanzien van beide wijzigingen vragen de leden van de ChristenUnie-fractie of de Staatssecretaris wil reflecteren op het feit dat de wet pas anderhalf jaar geleden gewijzigd is. Heeft zij de overtuiging dat de signalen van de zorgaanbieders en de bevindingen van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) een structurele omissie in de wet- en regelgeving betreffen of zou het ook zo kunnen zijn dat de transformatie waarin de gesloten jeugdhulp zich bevindt ertoe leidt dat de situatie verandert, zoals de aanbieders ook aangeven? Is in dat laatste geval het niet proportioneel om de wet en het besluit nog niet aan te passen maar te bezien wat er nodig is als de transformatie is afgerond? Zou een gedoogconstructie in de tussentijd een optie kunnen zijn voor de Staatssecretaris? Zou de IGJ hieraan bij kunnen dragen? Kan de Staatssecretaris de wenselijkheid hiervan duiden?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de Staatssecretaris of de voorgestelde wetwijziging, om jeugdigen in hun kamer te laten opsluiten, een tijdelijke wijziging is. Waarom wel of waarom niet?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen om een gedetailleerde uitleg waarom de «tenzij» in de «nee, tenzij» in de huidige wet niet volstaat om tegemoet te komen aan de wens van aanbieders om in geval van nood de kamer op slot te doen.

De leden van de ChristenUnie-fractie maken zich zorgen dat de voorgestelde wetwijziging een stap terug is in de ontwikkeling om gesloten jeugdhulp af te bouwen. Hoe kan de Staatssecretaris garanderen dat het juridisch mogelijk maken van het regelmatig insluiten van jongeren op hun kamer er niet toe leidt dat dit vaker gaat gebeuren dan strikt noodzakelijk is? Hoe kan gegarandeerd worden dat personeelsgebrek of gebrek aan vaardigheden niet de reden is dat het nodig wordt geacht om een jongere op zijn kamer op te sluiten?

Ten aanzien van een nadere definitie van de veilige, afgesloten ruimte vragen de leden van de ChristenUnie-fractie of de Staatssecretaris aan kan geven wat dit betekent voor instellingen die geen insluitingsruimte meer hebben. Kan de Staatssecretaris daarnaast aangeven waarom zij van mening is dat de vereisten van een insluitingsruimte onveranderd moeten blijven zolang aanbieders de vrijheidsbeperkende maatregel insluiten (in de eigen kamer) toepassen?

## **II. Reactie van de Staatssecretaris**